

Larnimaa Riitta

11.11.2024

Julkinen

Pohjolan Voiman lausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle koskien vesienhoitolain, ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamista (HE 175/2024)

Pohjolan Voima kiittää mahdollisuudesta antaa ympäristövaliokunnalle kirjallisen lausuntonsa hallituksen esityksestä (HE 175/2024) vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain, ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamiseksi.

Vesi on suomalaisille kansallisaarre, jonka saaminen hyvään tilaan on yhteinen tahtotila. Pitkäjänteisellä työllä vesientilan parantamisessa on jo saavutettu tuloksia, joskin vielä on paljon tehtävää. Suomen talouden heikko tila ja tahtotila tehdä puhtaasta siirtymästä Suomelle menestystekijä edellyttävät investointeja. Investointien toteuttaminen vaatii toimintaympäristön ennakoitavuuden lisäksi muun muassa lupamenettelyjen sujuvoittamista. Pohjolan Voima uskoo vakaasti siihen, että teolliset investoinnit ja vesiensuojelu ovat sovitettavissa yhteen.

Pohjolan Voiman osuus Suomen sähköntuotannosta on yli 20 prosenttia ja se keskittyy toiminnassaan säästä riippumattomaan vesi-, lämpö- ja ydinvoimaan. Sään mukaan vaihtelevan tuotannon voimakas kasvu tarvitsee tuekseen säätövoimaa, sähkövarastoja ja joustoja. Pohjolan Voima kehittää jatkuvasti tuotantonsa säätökykyä ja suunnittelee parhaillaan PUHTI-pumppuvoimalaitoksen rakentamista Kemijärven alueelle. Esillä oleva hallituksen esitys on Pohjolan Voiman liiketoiminnoille ja investoinneille hyvin tärkeä.

Vesien tilan tavoitetta (20a§) ja heikentämiskieltoa (20b§) tärkeä soveltaa nykyisen oikeuskäytännön mukaisesti

Esityksen mukaan vesipuitedirektiivin ympäristötavoitteet tulisivat sitoviksi ja lakiin kirjattaisiin vesien tilan heikentämiskielto, joita molempia sovellettaisiin lupamenettelyssä. Esitys perustuu tältä osin EU:n tuomioistuimen päätöksiin, jotka ovat jo osa suomalaista oikeuskäytäntöä. On ymmärrettävää, että vallitseva oikeuskäytäntö kirjataan lainsäädäntöön.

Pohjolan Voima pitää hyvänä, että ympäristötavoitteet on kirjattu esitykseen vesipuitedirektiivin sisällön mukaisesti, niitä tiukentamatta. Pykälien 20 a-b perusteluihin selkeästi kirjattu lähtökohta, että vesien tilatavoitteita ja heikentämiskieltoa sovellettaisiin lupamenettelyssä nykyisen oikeuskäytännön mukaisesti, on tärkeä ja sen käytännön toteutuminen on varmistettava.

Soveltamisala tarpeen rajata koskemaan lisävaikutuksia

Esityksen mukaan vesien tilatavoitteet (20a§) ja heikentämiskielto (20b§) koskevat uusia hankkeita ja toimintoja, tai niiden olennaista muutosta. Pohjolan Voima esittää, että eduskunta

Larnimaa Riitta

11.11.2024

Julkinen

täsmentää esitystä siten, että pykälien soveltamisalaan lisätään ”joista aiheutuu vesimuodostumaan lisävaikutuksia”. Näin vältettäisiin tilanne, jossa hallinnon vähäisiä resursseja käytettäisiin sellaisten tapausten arvioimiseen, joista ei ole aiheutunut lisävaikutuksia.

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen mahdollistettava vesiputedirektiivin mukaisesti

EU:n vesiputedirektiivi sisältää useita poikkeuksia, joita Suomi ei ole aiemmin sisällyttänyt täysimääräisesti lainsäädäntöönsä. Koska alun perin ohjeellisiksi tarkoitetut vesienhoidon tavoitteet on EU:n tuomioistuimen päätöksen jälkeen muuttuneet sitoviksi tavoitteiksi, vesiputedirektiivin mahdollistamien joustojen sisällyttäminen täysimääräisesti kansalliseen lainsäädäntöön on tarpeen jo yksinomaan puhtaan energian investointien mahdollistamiseksi. Pohjolan Voima pitääkin kannatettavana, että vesiputedirektiivin mahdollistamat poikkeukset otetaan Suomessa käyttöön esitetyllä tavalla, joka vastaa direktiiviä.

Pohjolan Voima ei jaa sitä julkisuudessaan ollutta näkemystä, että vesiputedirektiivin poikkeuksien hyödyntäminen johtaisi vesien tilan heikkenemiseen. Lainsäädännön tavoitteena ja lähtökohtana on, että kaikissa vesimuodostumissa tulee saavuttaa hyvä vesistön tila. Esityksessä on poikkeuksille direktiivin mukaiset ehdot, joita ei ole mahdollista hyödyntää, jos tila heikkenisi hyvästä tilasta huonommaksi.

Pohjolan Voima pitää tärkeänä esitystä, jonka mukaan edellytysten täytyessä hankekohtainen poikkeus (20 c §) ja lievempien ympäristötavoitteiden (24 §) käyttö myönnetään.

Pohjolan Voima tukee esitettyä muotoilua, joka mahdollistaa hankekohtaisen poikkeaman käytön lupamenettelyssä vesienhoitosuunnittelun sijaan. Ehdotus edistää luvituksen sujuvoittamista ja tuo toivottua ennakoitavuutta toiminnanharjoittajille. Nykyinen käytäntö, jossa poikkeusta on tarkasteltu yksinomaan kuuden vuoden välein tarkasteltavassa vesienhoidon suunnittelussa, ei ole ollut riittävää.

Asetukset saatava lausunnoille ennen niiden antamista

Esitys ja sen sisältämät laajat asetuksenantovaltuudet muodostavat kokonaisuuden, jota ei ole mahdollista arvioida ennen kuin asetusluonnokset ovat käytettävissä. Olisi ollut toivottavaa, että asetusluonnokset olisivat olleet käytettävissä ennen esityksen käsittelyä eduskunnassa. On välttämätöntä, että asetusluonnoksista pyydetään lausunnot ennen niiden antamista.

Lisätietoja: Riitta Larnimaa, johtaja, yhteiskuntasuhteet ja vastuullisuus, Pohjolan Voima Oyj, puh. 050 438 2466, sähköposti riitta.larnimaa@pvo.fi